

Közösségben maradni

Egy gyógypedagógiai iskolai könyvtár útjai

Az Iskolai könyvtár rovatunkban legutóbb Megmaradni és esélyt adni címmel a KTE tevékenységén keresztül az iskolai könyvtárakról általában írtunk. Most egy kevésbé látható iskolatípus könyvtárával folytatjuk annak bemutatását, miért kell megmaradni, miben adhat esélyt az iskolai könyvtár.

Könyvtárostánárként egy gyógypedagógiai intézményben nap mint nap nyomon követhető, hogy egy jól választott történet valódi változást indíthat el egy gyermek életében. A könyvek segítenek kimondani az érzéseket, megérteni mások nézőpontját, és biztonságos keretet teremtenek a közös gondolkodáshoz.

A könyvtári szolgáltatás mindenkinek, így minden diáknak is jár, egy gyógypedagógiai intézményben is. A könyvekre itt fokozottan igaz, hogy nem önmagukért fontosak, hanem azért, mert élményt adnak, beszélgetéseket indítanak, és segítik a gyermekeket önmaguk és társaik jobb megértésében. De a könyvtár ennél is több: biztonságos közösségi tér, ahol a történetek, a játék és az alkotás támogatják a tanulók érzelmi fejlődését, kommunikációját és egymáshoz való kapcsolódását is.

Az iskola és könyvtára

A Budapest III. Kerületi Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény több mint négy évtizede lát el gyógypedagógiai feladatokat Óbudán. Intézményünkben tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott és autizmussal élő gyermekek nevelése-oktatása folyik, emellett utazó gyógypedagógusi hálózat is működik. Iskolánk tanulóiinak létszáma jelenleg 116 fő.

Az iskolai könyvtár 1976 óta támogatja az intézmény pedagógiai munkáját közel 150 négyzetméteres téren, amely megfelelő teret biztosít a könyvtári foglalkozások, és közösségi programok megvalósításához. Jelenleg napi öt órában, 9–14-ig tart nyitva. Könyvtárunk tankönyvek nélküli 12 ezres állománya folyamatosan bővül, feldolgozása a Szirén integrált könyvtári rendszerben történik.

2006 óta dolgozom az intézmény könyvtárostánáraként. A könyvtári szolgáltatások mellett heti rendszerességgel tartok könyvtári foglalkozásokat az általános iskola valamennyi évfolyamán, az elsőtől a nyolcadik osztályig. Ez havi átlagosan

32 könyvtári órát jelent, ami egy tanév során összesen mintegy 288 megtartott foglalkozást tesz ki.

A könyvtár mint fejlesztő műhely

Magyar-könyvtár szakos tanárként fontosnak tartom, hogy a könyvtári foglalkozások túlmutassanak az olvasóvá nevelésen. Az irodalmi művek kiváló lehetőséget teremtenek a személyiségfejlesztésre, érzelmi intelligencia fejlesztésére és a közösségépítésre.

Munkámban a könyvtárpedagógia mellett a biblioterápia, a drámapedagógia és a művészetterápia szakirányú képzéseim elsajátított módszereket alkalmazom. A hálá, az együttműködés, az önismeret és az érzelmek tudatosítása természetesen kapcsolódik az irodalmi művek feldolgozásához.

Foglalkozásaim alapját kortárs gyermek- és ifjúsági irodalmi művek és népmesék adják. Papírszínházi foglalkozások témái között szerepel a barátság, az önismeret, a konfliktuskezelés, a bántalmazás, a kirekesztés, a digitális világ kihívásai és a pályaválasztás is. A közös olvasást beszélgetések, dramatikus játékok, alkotó feladatok és reflektív gyakorlatok követik, amelyek fejlesztik a kommunikációt, az empátiát, a szövegértést és az önkifejezést.

A könyvtár nemcsak az olvasás, hanem a közös alkotás, a könyv-

Fotó: Domszky Andrea, AKG

tárháznál és a közösségépítés helyszíne is. Például az szakértői dráma módszerével tanulóimmal elkészítettük a János vitéz és a Toldi című művekhez kapcsolódó társasjátékokat. A több foglalkozásos projektben a tanulók választották ki az idézeteket, együtt készítettük el az activity-, idézet- és tárgykártyákat, míg a grafikusok a játék végleges megjelenését tervezték és festették meg. A szerkesztői csoport a lexikonok és az értelmező kézikönyv segítségével dolgozta ki a feladatokat, így a projekt a könyvtárháznál készítéseket is fejlesztette. Az elkészült játékokat más évfolyamok könyvtári foglalkozásain is használtuk.

Számomra a legfontosabb eredmény nem pusztán az elkészült feladat, hanem az a pillanat, amikor egy gyermek egy történet segítségével felismeri saját érzéseit, megfogalmazza gondolatait, vagy közelebb kerül társaihoz.

Boldogság az iskolai könyvtárban

Pedagógiai gyakorlatomba a Bagdi Emőke és Bagdi Bella által kidolgozott Boldogságóra Program elemeit is beépítem. Az intézmény a programhoz is csatlakozott, így több osztályban tartottam Boldogságórákat a program kötetének és munkafüzetének feldolgozásával. A gyakorlatok rendszeres alkalmazásának eredményeként iskolánk elnyerte a Boldog Iskola címet. A foglalkozások az önismeret, az érzelmi intelligencia, a pozitív gondolkodás és a közösségi kapcsolatok fejlesztésén keresztül hozzájárulnak a tanulók lelki jóllétéhez és a támogató iskolai légkör kialakításához.

Közösség nem csak a gyerekeknek kell

Az iskolai könyvtáros munkája gyakran egyszemélyes tevékenység, ezért különösen fontosak a szakmai kapcsolatok. Nevelőtestületünkben szoros szakmai kapcsolatot ápolok az osztályfőnökökkel és a pedagógiai asszisztensekkel, hiszen a könyvtári órák sikeréhez elengedhetetlen a közös munka és az egymást segítő szakmai jelenlét.

A feldolgozandó témákat, könyveket gyakran a pedagógusokkal közösen választjuk ki, a foglalkozások után pedig sokszor megbeszéljük a tanulók, reakcióit és viselkedését. A jövőben az iskolapszichológus bevonását is tervezzük, hogy a gyermekek működését, a csoportdinamikai folyamatokat több szakmai nézőpontból is figyelemmel kísérhessük.

Tagja vagyok az alsó és a felső tagozatos munkaközösségnek is, de leginkább a rehabilitációs munkaközösség tagjaként érzem magam a helyemen. Ennek tagjai többek között mozgásfejlesztők, logopédusok, állatasszisztált, valamint művészet- és zeneterapeuták –, akik szintén minden osztályban jelen vannak foglalkozásaikkal. Ez a sokféle szakmai látásmód lehetőséget ad arra, hogy a gyermekek képességeire, erősségeire és fejlesztendő területeit komplexebben lássuk.

2026 tavaszán részt vettem a III. kerületi iskolai könyvtárosok munkaközösségének újrakialakulásában, (fotó az előző oldalon) amely lehetőséget biztosít a könyvtárpedagógiai tapasztalatok megosztására. Megerősítő volt látni, hogy ugyanazért

dolgozunk, hogy értjük egymás szakmai küzdelmeit, és már közös szakmai célok is körvonalazódnak. Ebben a könyvtárszakmai közösségben nemcsak történeteinket, tapasztalatainkat hanem összefogással terheinket is megoszthatjuk. Várjuk a csatlakozó kollégákat!

Kihívások

Az iskolai könyvtárak működési feltételei eltérőek, és az állományfejlesztéshez, illetve a szakmai programok megvalósításához szükséges források ritkán kiszámíthatók. Sokszor pályázati lehetőségekre vagy egyedi támogatásokra támaszkodunk, amelyek nagy segítséget jelentenek, de nem biztosítanak hosszú távú tervezhetőséget.

Intézményünkben igazgatónk támogatásával havi rendszerességgel van egy kisebb összeg könyvtárfejlesztésre, amelyet elsősorban kortárs művek beszerzésére fordítok. Ugyanakkor a könyvtár folyamatos megújulásához nagy segítséget jelentene a fenntartói támogatás erősítése, illetve olyan pályázati lehetőségek biztosítása, amelyek kiszámíthatóbbá tennék az állományfejlesztést.

Jövő, vízió

Szeretném tovább erősíteni az iskolai könyvtár fejlesztő és közösségépítő szerepét, kapcsolatot teremteni más EGYMI-k könyvtárosaival, és a Könyvtárostánérok Egyesületén belül egy laza szakmai műhely létrehozásában részt venni. Fontosnak tartom a más iskolai és gyermekkönyvtárakkal való együttműködést is, amely az inklúziót és az elfogadást erősítheti.

Szakmai tervem, hogy a Pécsi Tudományegyetemen nemrégiben elvégzett irodalomterápiás képzésen megszerzett ismereteimet a gyakorlatban is alkalmazzam. Délutáni szakkör keretében irodalomterápiás foglalkozásokat szeretnék indítani kamaszok számára, elsősorban önismereti és pályaaorientációs témákban. Emellett a könyvtár közösségi szerepét délutáni társasjátéklklub indításával is bővíteném, amely az együttműködést, a szabálykövetést, a kommunikációt és a közös élményeket támogatja.

